

Fővárosi Ítéltábla

13.Gf.40.439/2007/7.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a Divald Ügyvédi Iroda (1114 Budapest, Szabolcska Mihály u. 3. szám, ügyintéző: dr. Divald Péter ügyvéd) által képviselt Főváros ...kerület Önkormányzata felperesnek a dr. Bodrogi Melánia Ildikó jogtanácsos által képviselt Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság (alperes címeszám) alperes ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. június 5-én kelt 6.P.24.270/2006/10. számú ítélete ellen a felperes részéről 12. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 1.000.000 (Egymillió) forint másodfokú perköltséget.

A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 900.000 (Kilencszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás:

A Fővárosi Bíróság 2007. június 5-én kelt 6.P.24.270/2006/10. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és a felperest kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000 forint perköltséget, míg a felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

Az iratokból megállapítható tényállás szerint a felperes közigazgatási területén található 17... hrsz alatti belterületi ingatlan kezelője a D. Sz. és Gy. Vállalat (D. Vállalat) volt. E vállalat 1988. augusztus 22-én gazdasági társaságot alapított, a Th. H. A. Kft.-t (továbbiakban: Kft.), és az ingatlan tőkésített bérleti jogát a Kft. működési idejére, 27 év időtartamra a jegyzett tőke részeként a Kft. rendelkezésére bocsátotta.

A D. Vállalat a későbbiekben részvénytársasággá alakult át a gazdálkodó szervezetek és a gazdasági társaságok átalakulásáról szóló 1989. évi XIII. törvény (Átv.) szabályai szerint. A vállalat vagyonmérlegét alátámasztó könyvszakértői jelentés tartalmazta a perbeli ingatlant is a földterület értékét 382.080.000 forintban megjelölve. A jogutód D. Sz. és Gy. Részvénytársaság (D. Rt.) alapító okirata felsorolta azon önkormányzatok nevét, amelyek a belterületi földjeik után az Állami Vagyonügynökségtől részvényre tarthatnak igényt. A felsorolásban a felperes nem szerepelt. A perbeli ingatlanra a D. Rt. tulajdonjogát a 92044/1992. számú

földhivatali határozattal bejegyezték az ingatlan-nyilvántartásba. Ezt követően a D. Rt. a belterületi föld tulajdonjogát az általa alapított Kft. részére átruházta.

A felperes 2001. június 5-én számos állami vállalatot felsoroló listát küldött az alperesi jogelődnek, az alperes neve-nek azzal, hogy a belterületi földekre vonatkozóan elszámolási igénye van. Ezek között szerepelt a perbeli földterületre vonatkozó igénye is. Az alperesi jogelőd 2001. június 28-án kelt írásbeli válaszában többek között jelezte a felperesnek, hogy a lista pontatlan, mert vannak olyan ingatlanok, amelyekre a felperes igényét már kielégítette. A perbeli belterületi földdel kapcsolatban az alperesi jogelőd e levelében azt a tájékoztatást adta, hogy a D. Rt. feltehetőleg még vállalként alapított gazdasági társaságot, amelynek vagyonába apportálta az ingatlant és ebben az esetben a felperes nem tőle, hanem az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvény 51. §-a alapján, az ott leírtak szerint, ettől a gazdasági társaságtól igényelheti a belterületi föld ellenértékét.

A felperes 2006. október 3-án nyújtotta be kereseti kérelmét. A Ptk. 115. § (1) bekezdésére alapítottn tulajdoni igényére hivatkozott, és 382080 db 1000 forint névértékű D. Rt. törzsrészcvény kiadását kérte. Emellett kártérítésként 5 évre visszamenőleg 17.957.760 forint összegben osztalékigényt is előterjesztett. Másodlagos kereseti kérelme - a részvények kiadásának hiányában - a Ptk. 339. §-ára alapított kártérítési igényre irányult. Ennek alapján 2.884.704.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest az összeg 1991. június 31. napjától járó kamataival együtt. Utalt arra, hogy a kárigényét a részvények számának és a forgalmi értékének szorzata alapján számította ki. Hivatkozott arra, hogy a kártérítési igénye nem évült el, mert csak 2007. február 23-án szerzett arról tudomást, hogy az alperes már nem rendelkezik a részvényekkel, így azokat természetben nem tudja kiadni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, részben a belterületi földnek a D. Vállalat által történt apportálására tekintettel, részben elévülési kifogása miatt. Előadta,

hogy a D. Vállalat átalakulásának időpontja 1991. július 31-e, így a felperes kötelmi természetűnek minősülő igénye 1996. július 31-én elévült. Ha a felperes a követelését menthető okból esetleg nem tudta érvényesíteni, akkor a menthető ok megszűntétől számított egy éven belül fordulhatott volna bírósághoz. A felperes csak 2001. június 5-én írt levelet a követelésével kapcsolatban az alperesi jogelődhöz, legalább ekkor a jelen perben érvényesített elszámolási igényéről szükségképpen tudomással bírt. Ezt követően azonban csak 2006. október 3-án nyújtotta be a keresetét, tehát az igényét csak újabb 5 év elteltével terjesztette elő.

Az elsőfokú bíróság egyetértett azzal az alperesi állásponttal, hogy a felperesnek a vagyoni részesedés iránti igénye kötelmi jogi igény, amelyet az esedékességtől számított 5 éven belül érvényesíthetett volna. Az alperes nem rendelkezik már a részvényekkel, ezért a felperes követelése pénzköveteléssé fordult át, amely jogi álláspontot a 2/1998. Polgári jogegységi határozat indokolása is egyértelműen alátámasztja. A Ptk. 324. § (1) bekezdése értelmében a követelések öt év alatt elévülnek, ha a jogszabály másként nem rendelkezik. A felperes csak a 2006. október 3-án benyújtott keresetlevélével érvényesítette az igényét, így az alperes elévülési kifogása megalapozott. A csatolt iratok alapján nem vitás, hogy a felperesnek 2001-ben már tudomása volt az alperes azon álláspontjáról, hogy az ügyben nem az alperes kötelezett a teljesítésre, ezen tájékoztatás ismeretében, ha ezzel nem értett egyet, legfeljebb további egy év állt volna rendelkezésére az igényének az alperesi jogelőddel szemben történő érvényesítésére. Az elsőfokú bíróság ugyanezen ok miatt a felperes másodlagos kereseti kérelmét is elutasította.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását és az alperesnek a módosított kereseti kérelem szerint történő marasztalását kérte. Fenntartotta mind az elsődleges, mind a másodlagos kereseti kérelmét azzal, hogy az alperesnek a másodfokú perköltségben való marasztalását is kérte. A felperes a részvényeket a Ptk. 355. § (2) bekezdése alapján elsődlegesen természetben kérte kiadni, a pénzbeli ellenérték megfizetését csak másodlagosan kérte. Előadta, hogy a részvények kiadására tulajdonjogi igénye

keletkezett, ezzel kapcsolatban utalt a BH1994. 328. számú jogesetben foglaltakra. Álláspontja szerint e határozatnak a 2/1998. Polgári jogegységi határozat sem mond ellent, hiszen az azt tartalmazza, hogy az önkormányzatot alanyi jogon illeti meg az átalakuló vállalat vagyonmérlegében szereplő belterületi föld értékének megfelelő vagyoni részesedés. Az időlegesen állami tulajdonban lévő vagyon értékesítéséről, hasznosításáról és védelméről szóló 1992. évi LIV. törvényben foglalt szabályok a jelen ügyben nem alkalmazhatóak, mert e törvény a D. Rt. átalakulásakor még nem volt hatályban. A felperes véleménye szerint a tulajdonjogi igény kötelmi igényné akkor alakul át, ha a tulajdonjogi igény tárgya megsemmisül, vagy azon más szerez tulajdonjogot. A jelen ügyben is ez történt, mert az alperes már értékesítette a részvényeket, így azokat kiadni nem tudja. Emiatt a felperesnek az eredetileg tulajdonjogi jellegű igénye kártérítési igényné alakult át. A tulajdonjogi igény esetében az elévülés kérdése fel sem merülhet. A kártérítési igény esetében az elévülés kezdő időpontjaként az az időpont releváns, amikor a felperes tudomást szerzett arról, hogy a részvények kiadása már nem lehetséges. Erről az alperes a 2007. február 23-i beadványában értesítette a felperest. A Állította, hogy a felperesi követelés elévülése nem következett be, így a felperesnek jogos igénye van a részvények ellenértékének megfizetésére, valamint az elmaradt osztalék kifizetésére.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadta, hogy a D. Vállalat átalakulási vagyonmérlegében külön sorban szerepeltek azok a földterületek, amelyek mint korábbi befektetések már nem az átalakuló vállalat használatában voltak. A D. Vállalat azért adott át használati jogot az általa alapított Kft.-nek, mert a kezelői jogát gazdasági társaságra nem ruházhatta át. Az Átv. 15. § (1) bekezdése alapján az átalakulásról a tájékoztatási kötelezettség - a felperes állításával szemben - nem az alperes jogelődjét, hanem az állami vállalatot terhelte, de a 15/A. § (1) bekezdésében foglalt észrevételezési lehetősége csak az 1991. szeptember 1. után történt átalakulások esetében volt az önkormányzatoknak.

Az alperesi jogelőd a fellebbezési ellenkérelmében előadta, hogy a felperes alaptalanul hivatkozik tulajdonjogi igénye fennállására, ugyanis a kialakult bírói gyakorlat alapján, amely a 2/1998. Polgári jogegységi határozatban került összefoglalásra, a felperesnek kötelmi jogi igénye volt. Az alperes utalt arra is, hogy a felperes 1993-ban már mindenképp értesült a belterületi föld sorsáról, mert ebben az időben a D. Vállalat által alapított Kft., immár mint az ingatlan új tulajdonosa, telekszabályozási eljárás lefolytatását kérte a felperestől. A felperes ennek ellenére csak 2001. június 5-én fordult levelével az alpereshez, amelyben 66 állami vállalat belterületi földjének elszámolását kívánta egyeztetni. Az alperes 2001. június 20-i válaszát követően a felperes 2006. október 3-ig nem terjesztett elő követelést az alperessel szemben. Ezért az alperesnek az volt a fellebbezési ellenkérelmében megismételt jogi álláspontja, hogy a felperes követelése elévült. A felperes ugyanis csak 2001. június 5-én terjesztett elő igényt az alperessel szemben, a Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti menthető ok fennállása esetén is az alperesi választól számított egy éven belül pert kellett volna indítania az alperesi jogelőd ellen, ez az időpont 2002. június 5-e lett volna. A felperes azonban a kereseti kérelmét csak 2006. október 3-án nyújtotta be a bírósághoz.

A másodfokú eljárás során a Fővárosi Ítéltábla a 13.Gf.40.439/2007/5. jogerős végzésével megállapította, hogy a perben álló alperes jogutódja a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság és ezért az ÁPV Zrt-t a perből elbocsátotta.

A fellebbezés megalapozatlan.

Az Átv. 21. § (2) bekezdése értelmében az átalakuló vállalat vagyonmérlegében szereplő belterületi föld értékének megfelelő üzletrész (részvény) a föld fekvése szerinti önkormányzatot illeti meg. A 2/1998. Polgári jogegységi határozat értelmében ez a követelés a felperes állításával szemben nem tulajdonjogi igény,

hanem kötelmi jellegű igény, amelyre az elévülés Ptk-beli szabályai érvényesülnek. A felperesnek tehát miután az átalakulással létrejött D. Rt. a cégbejegyzést megelőzően részvényekkel nem rendelkezett, az állandó bírói gyakorlat szerint a cégbejegyzés napjától (1991. október 15.) nyílt meg az igénye a részvények kiadásának követelésére. Figyelemmel arra, hogy a felperes ezt az igényét 2001. június 5-én jelezte először az alperesnek, az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes követelése elévült.

A felperes a követelésre kártérítésként sem tarthat igényt, mert csak a még el nem évül követelés esetében állapítható meg, hogy az igény más jogcímen érvényesíthető.

A Fővárosi Ítéltábla figyelemmel arra, hogy az alperes a per során ezzel védekezett és a fellebbezési ellenkérelmében is előadta, foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy abban az esetben, ha a követelés nem évült volna el, az alperest terhelte-e a részvények kiadására vonatkozó kötelezettség, vagy a D. Vállalat által alapított gazdasági társaságnak kellett volna a belterületi föld értékével a felperessel elszámolnia.

Az alperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy ez a kötelezettség a D. Vállalat által alapított Kft.-t terhelte volna. Az iratok között (4. sorszám alatt) rendelkezésre áll ugyanis az említett Kft. társasági szerződése, amelyből megállapítható, hogy a D. Vállalat a belterületi föld tőkésített bérleti jogát apportálta 27 évre 309 millió forint értékben. Az ingatlan tehát nemcsak azért nem volt a D. Vállalat által alapított gazdasági társaság tulajdonában, mert a kezelői jog fennállása alatt a vállalat tulajdonjogot nem adhatott át az általa alapított Kft.-nek (a tulajdonjog a Magyar Államot illette meg), hanem más okból sem. A peradatok alapján nem vitás, hogy az átalakuló D. Vállalat vagyonmérlegében szerepelt a perbeli belterületi föld és annak tulajdonjogát a D. Vállalat átalakulásakor a D. Rt. javára jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba. Csak ezt követően került sor a belterületi földnek az említett Kft. részére történő tulajdonba adására.

Az Átv. 21. § (2) bekezdésében foglalt követelmények a D. Vállalat vonatkozásában teljesültek, így az alperes jogelődje abban az esetben, ha a felperes az elévülési időn belül előterjesztette volna a követelését, köteles lett volna a felperesnek a D. Rt. részvényeket kiadni, vagy azok névértékére és az átalakulástól járó kamatainak megfizetésére vonatkozó igényét teljesíteni.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének érdemi rendelkezését a Pp. 254. § (3) bekezdése szerint annak helyes indokai alapján helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság a pertárgy értékével arányban nem álló, alacsony összegű perköltséget állapított meg az elsőfokú ítéletben, erre vonatkozóan azonban az alperes nem nyújtott be fellebbezést. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (3) bekezdése értelmében csak a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között vizsgálhatja, ezért a másodfokú határozat nem érinthette az elsőfokú ítéletnek az alperes részére fizetendő perköltségre vonatkozó rendelkezését.

A másodfokú eljárásban felmerült költségek megállapításakor a Fővárosi Ítéltábla alkalmazta a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet irányadó szabályait, és a 3. § (2) bekezdése, valamint az (5) és (6) bekezdéseinek figyelembevételével - a kiugróan magas (négy százmillió forint körüli) pertárgyértéket az elvégzett munkával arányosítva - az alperesnél felmerült másodfokú perköltség összegét, amely az alperest képviselő jogtanácsos munkadíjából áll, 1.000.000 forintban állapította meg, amelyet a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint a pervesztes felperes köteles megfizetni a pernyertes alperes részére.

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a felperesi önkormányzat teljes személyes illetékmentességben részesült, ezért a 46. § (1) bekezdésében meghatározott 900.000 forint fellebbezési illetéket a 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2008. március 19.

. Koday Zsuzsanna sk.
a tanács elnöke

Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk.
előadó bíró

. Molnár József sk.
bíró

A kiadmány hitelül:
bírószági tisztviselő